

REFERAT Land- og Byudviklingsudvalget (2022-2025)

d. 24-02-2022

Mødedato Torsdag d. 24. februar 2022 kl. 15:00

Mødested Aarøsund Medborgerhus

Mødedeltagere Bent Kloster, Bo Morthorst Rasmussen, Preben Holmberg, Martin K. Christiansen, Allan Emiliussen, Cecilie Haaland, Marie Skødt

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Borgerbudgettering i Haderslev by og Starup.....	4
Puljen til landsbyfornyelse 2022.....	6
Landdistriktpuljen 2022.....	9
Borgerbudgettering i landdistrikterne 2022.....	11
Udmøntning af forskønnelsesmidler.....	13
Plan for dialogmøder.....	14
Inspirationstur for udvalget.....	16
Forberedelse af dialogmøde med kultur- og fritidscentre.....	17
Forberedelse af dialogmøde med forsamlingshusene.....	18
Forsamlingshuspuljen 2022.....	19
Byggegrunde i Haderslev Kommune.....	21
Medlemsinitiativ - Lejeboliger i vores lokalbyer.....	23
Gensidig orientering.....	25
Underskriftsside.....	26

Punkt 9: Godkendelse af dagsorden

21/24497

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Godkendt.

Punkt 10: Borgerbudgettering i Haderslev by og Starup

22/2702

Sagsindhold

Oplæg til åben drøftelse af borgerbudgettering i Haderslev by og Starup.

Sagsfremstilling

I seneste budgetforlig er der som et nyt initiativ afsat midler til borgerbudgettering i Haderslev By og Starup. Økonomiudvalget valgte den 22. november 2021 at oversende valg af model for borgerbudgetteringen for Haderslev by og Starup til nyt fagudvalg, se bilag 1.

Landdistriktsudvalget har siden 2018 fordelt borgerbudgetmidler til kommunens 29 landdistrikter ud af en samlet pulje på 1,4 mio. kr. Landdistrikterne beslutter selv, hvilke af deres lokale projekter der skal have tildelt midler. Land- og Byudviklingsudvalget behandler også i dette møde borgerbudgettering i landdistrikterne for 2022.

Midlerne på 1. mio. kr. årligt til borgerbudgettering i Haderslev og Starup giver på samme vis borgerne i de to byer mulighed for at få støtte til initiativer og dermed sætte deres aftryk på udviklingen i byerne. Udover at fremme en lokal, demokratisk proces, kan midlerne målrettes formål, der understøtter særlige formål i byen, dette kan være bæredygtighed, fællesskaber, kulturhistorie, bosætning m.m. eller bestemte målgrupper.

Haderslev og Starup har ikke på nuværende tidspunkt en organisering med lokalråd og byfora svarende til den organisering, der er i landdistrikterne. Derfor er det relevant at drøfte, hvilken organisering der skal være udgangspunktet for borgerbudgettering i Haderslev og Starup. Skal der understøttes etablering af lokalråd eller lignende? Skal der tages udgangspunkt i eksisterende foreninger og interessegrupper eller skal der være åben adgang for den enkelte borger til at søge om støtte?

Puljen kan desuden udmøntes i større eller mindre beløb, i en eller flere ansøgningsrunder og der kan stilles krav til medfinansiering. Beløbsstørrelsen og evt. krav om medfinansiering vil have betydning for hvilke typer af initiativer puljen understøtter.

Herudover kan udvalget blandt andet drøfte, hvordan der etableres en dialog med relevante aktører og foreninger i Haderslev og Starup for at få så godt et afsæt som muligt til den videre proces med opstart af borgerbudgetteringen.

Teknik og klima forventer at forelægge et forslag til en model for borgerbudgettering til beslutning i april 2022.

Økonomiske forhold

Der er i budget 2022-2025 afsat 1 mio. kr. årligt til borgerbudgettering i Haderslev By og Starup.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget drøfter opstart af borgerbudgettering i Haderslev by og Starup

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Som oplæg til kommende drøftelser udarbejder Teknik og Klima et forslag til geografisk opdeling af Haderslev i borgernære afgrænsninger. Derudover skal Teknik og Klima undersøge modeller for at muliggøre en god dialog med de enkelte områder.

Teknik og Klima medsender ved den næste politiske behandling af sagen et overblik over formaliserede aktører i Haderslev og Starup.

Udgangspunktet er, at der uddeles 50.000 kr. pr. område.

Bilag

ØK dagsordenspunkt 22. november 2021

Borgerbudgettering Haderslev by og Starup - præsentation for ØK 22.11.21

Punkt 11: Puljen til landsbyfornyelse 2022

22/1390

Sagsindhold

Beslutning om kriterier for og ansøgningsrunder til Puljen til landsbyfornyelse i 2022, samt en drøftelse af prioritering af midler til henholdsvis landsbyfornyelse og områdefornyelse. Beslutningskompetencen ligger hos Land- og Byudviklingsudvalget.

Sagsfremstilling

Haderslev Kommune får hvert år andel i den statslige landsbyfornyelsespulje, der er afsat til udvalgte kommuner. Puljen kan anvendes til en række tiltag inden for den statslige udgiftsramme til puljen, f.eks. områdefornyelser, renovering og nedrivning af nedslidte boliger og erhvervsbygninger, fjernelse af skrot og affald på boligejendomme. I bilag 1 er tiltagene beskrevet, samt en kortfattet oversigt over typer af tidligere og igangværende projekter, puljen har givet tilskud til.

Den statslige udgiftsramme til puljen i 2022 meldes ud i løbet af foråret. For at udnytte puljen skal kommunerne selvfinansiere 40 procent af landsbyfornyelsesindsatserne. Puljen kan anvendes i byer med under 4.000 indbyggere og i det åbne land. For Haderslev Kommune er det således kun i byerne Haderslev og Vojens, at puljen ikke kan anvendes.

Landdistriktsudvalgets besluttede den 5. maj 2021 følgende kriterier til prioritering af ansøgninger:

- Forskønnelse af landsbyer i en helhedsbetragtning
- Hvis nedrivning er der da plan for grunden
- Projekter udarbejdet i samarbejde med lokale
- Projektet er udtryk for et fælles ønske i lokalområdet
- Projekter i områder hvor der er udarbejdet en fokusplan prioriteres
- Ansøgningens økonomiske realisme

Indsendte projektforslag er i 2021 vurderet efter disse kriterier, projektforslagets økonomi og et foto, der relaterer sig til projektforslaget. Land- og Byudviklingsudvalget beslutter kriterier med udgangspunkt i ovenstående. Puljen kan desuden ses i sammenhæng med Haderslev Kommunes vækst dagsorden, der indeholder mål for bosætning, arbejdspladser og uddannelse i kommunen frem mod 2030.

Da den økonomiske rammeudmelding fra staten kommer i løbet af foråret, foreslår Teknik og Klima, at første ansøgningsrunde til landsbyfornyelsespuljen gennemføres i foråret med udvalgsbehandling i juni, og at anden ansøgningsrunde gennemføres i efteråret med udvalgsbehandling i oktober.

I forlængelse heraf kan udvalget drøfte en prioritering af midler til henholdsvis landsbyfornyelse og områdefornyelse. Teknik og Klima foreslår, at endelig beslutning herom afventer statslig rammeudmelding, antallet af ansøgninger i første runde til landsbyfornyelse samt erfaringerne fra det indledende arbejde med områdefornyelse.

Specifikt for områdefornyelse besluttede Landdistriktsudvalget den 15. december 2021 at igangsætte områdefornyelser i henholdsvis Sønderballe og Oksenvad landdistrikter, herunder at annoncere efter og udpegning af nye områdefornyelser først igangsættes, når der er et erfaringsgrundlag fra de to landdistrikter. Udvalget har udarbejdet selvstændige prioriteringskriterier for igangsættelse af områdefornyelser i landdistrikter. Disse fremgår af bilag 1. Land- og

Byudviklingsudvalget beslutter den 10. marts og den 14. april projektbeskrivelse for henholdsvis områdefornyelse i Oksenvad og Sønderballe landdistrikter.

Økonomiske forhold

I kommunens vedtagne budget 2022-2025 er afsat følgende:

- 2022 - i alt netto restbudget til disponering ca. 2,2 mio. kr.
- 2023 og 2024 – i alt årligt netto 2,6 mio. kr.
  - Pulje til landsbyfornyelse, netto 1 mio. kr.
  - Område- og landsbyfornyelse, netto 1,6 mio. kr.
- 2025 – Område og landsbyfornyelse, netto 1,6 mio. kr.

I oprindeligt budget 2022 er afsat 2,5 mio. kr., men der er på forhånd disponeret ca. 0,3 mio. kr. Restbudget til disponering 2022 er beregnet på grundlag af de givne tilsagn i 2021, men kan ændre sig i forhold til faktisk forbrug, f.eks. hvis en nedrivning i kommunalt regi bliver dyrere end forventet.

Kommunens nettobudget skal dække egenfinansiering af de tilsagn, der gives. Kommunen forventes at skulle dække 40 % af tilsagn, som gives i 2022.

Omregnet kan der for nettobudget 2022 på ca. 2,2 mio. kr. gives tilsagn til nedrivninger m.v. for ca. 5,4 mio. kr. i 2022.

Forventet indtægt på 60% fra staten på refusionsberettigede udgifter udgør ca. 3,2 mio. kr., så længe at kommunen har ramme hos staten til det. Kommunens ramme for 2022 udmeldes i marts. Rammen er udtryk for, hvad kommunen maksimalt kan hente hjem i indtægter hos staten. Uforbrugte rammer hos staten kan videreføres til året efter. Fra 2021 er videreført en restramme på ca. 2,3 mio. kr.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget beslutter kriterier for landsbyfornyelsespuljen
- der gennemføres to ansøgningsrunder til landsbyfornyelsespuljen i henholdsvis foråret og efteråret 2022
- udvalget beslutter en eventuel fordeling af budgetlagte midler til henholdsvis landsbyfornyelse og områdefornyelse, når den statslige økonomiske ramme er udmeldt

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Der arbejdes fremover efter følgende kriterier:

Forskønnelse af landsbyer i en helhedsbetragtning

Hvis nedrivning er der da plan for grunden

Hvilke lokale samarbejder er der om projektet

Projekter i områder hvor der er udarbejdet en fokusplan prioriteres

Ansøgningens økonomiske realisme

Der gennemføres to ansøgningsrunder i foråret og efteråret 2022.

Der foretages ingen fordeling af midlerne på nuværende tidspunkt.

Bilag

Puljen til landsbyfornyelse - anvendelsesmuligheder

Punkt 12: Landdistriktspuljen 2022

22/1364

Sagsindhold

Beslutning om kriterier for og ansøgningsfrister til Landdistriktspuljen i 2022, samt en prioritering af midlerne fra puljen. Beslutningskompetencen ligger hos Land- og Byudviklingsudvalget.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvalget har siden 2019 stillet en landdistriktspulje til rådighed. Puljen anvendes til udvalgets strategiske arbejde med at disponere og motivere udvalgte projekter i landdistrikterne. Der er tale om støtte til projekter, der er for store til borgerbudgettering og for små til Haderslev Kommunes generelle anlægsbudget. Borgere, foreninger og organisationer, der er hjemmehørende i et af kommunens landdistrikter, kan søge puljen. I budget 2022-2025 er puljen på 1 mio. kr. årligt.

En oversigt over udmøntningen i årene 2019-2021 fremgår af bilag 1.

Landdistriktsudvalget besluttede den 2. december 2020 følgende kriterier til prioritering af ansøgninger i 2021, hvortil én eller flere af kriterierne skal være opfyldt:

- Øger bosætning
- Udvikler nye arbejdspladser
- Fremmer turisme
- Udvikler transportmuligheder
- Udvikler kultur- og fritidsaktiviteter

Ansøgningerne skal samtidig understøtte temaerne i landdistriktspolitikken, som er følgende:

- Sammen om strategisk planlægning
- Boliger og bosætning
- Samskabelse, dialog og samarbejde på tværs
- Synliggørelse af det gode liv på landet

Land- og Byudviklingsudvalget beslutter kriterier med udgangspunkt i ovenstående. Puljen kan desuden ses i sammenhæng med Haderslev Kommunes vækst dagsorden, der indeholder mål for bosætning, arbejdspladser og uddannelse i kommunen frem mod 2030.

Da ansøgningsfristen for landdistriktspuljen er sat til den 1. marts 2022, foreslår Teknik og Klima af hensyn til planlægningen, at ansøgningsfristen flyttes til 1. april, og at anden ansøgningsfrist er den 1. september. Ansøgningerne behandles på førstkommande udvalgs møder, dvs. i april og oktober.

I forlængelse heraf beslutter udvalget en prioritering af midler fra landdistriktspuljen. Udvalget kan eksempelvis vælge at fastholde det tidligere udvalgs opdeling af puljen, jf. udvalgs møde den 2. december 2020, således at der disponeres 0,5 mio. kr. til en landdistriktspulje og 0,5 mio. kr. til udvalgets senere prioriteringer til direkte understøttelse af udvalgets indsatsområder og handleplaner.

Økonomiske forhold

Der er i budget 2022-2025 afsat 1. mio. kr. pr. år til en landdistriktspulje.

Procedure

- Land og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget beslutter kriterier for landdistriktspuljen i 2022
- ansøgningsfristen til landdistriktspuljen er henholdsvis den 1. april og den 1. september
- udvalget beslutter en prioritering af den 1. mio. kr. fra landdistriktspuljen

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Udsættes.

Teknik og Klima udarbejder et oplæg til kommunikationsplan.

Bilag

Oversigt over udmøntning af Landdistriktspuljen 2019-2021

Punkt 13: Borgerbudgettering i landdistrikterne 2022

22/1180

Sagsindhold

Beslutning om fordeling af borgerbudgetmidlerne til landdistrikterne i 2022, samt kriterier og tidsplan for borgerbudgetteringen. Beslutningskompetencen ligger hos Land- og Byudviklingsudvalget.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvalget har siden 2018 stillet 50.000 kr. om året til rådighed for borgerbudgetteringen til aktiviteter i det enkelte landdistrikt. De 29 landdistrikter beslutter selv ved lokale afstemninger, hvilke projekter pengene skal bruges til, forudsat at de opfylder udvalgets kriterier for tildelingen. De ansøgte projekter skal senest realiseres og afvikles et år efter afstemningen. I budget 2022-2025 er de samlede borgerbudgetmidler på 1,4 mio. kr. årligt, som svarer til tidligere år.

Landdistriktsudvalget besluttede den 17. marts 2021 at fastholde kriterierne og modellen for borgerbudgetteringen fra 2020, idet udvalget opfordrede landdistrikterne til at prioritere Unge, Biodiversitet og Natur, Landsbyforskønnelse, eksempelvis forskønnelse af indfaldsveje og samlingssteder. Kriterierne er følgende:

- Hvert landdistrikt får, efter anmodning, tildelt et beløb fra kommunens landdistriktspulje.
- Beløbet må bruges efter eget ønsket til realisering af projekter i lokalsamfundet.
- Alle borgere i det konkrete lokalsamfund skal have mulighed for at involvere sig, komme med projektforslag og deltage i afstemning om, hvilke projekter der skal gennemføres.
- Den lokale borgerforening er tovholder på processen.
- Kan indeholde mindre driftsopgaver, dog ikke løn

Land- og Byudviklingsudvalget beslutter en fordeling af midlerne til landdistrikterne, som i de seneste år har været 50.000 kr. til hvert landdistrikt.

Udvalget beslutter kriterier og tidsplan med udgangspunkt i tidsplanen for 2021, som fremgår af bilag 1. Borgerbudgetteringen kan desuden ses i sammenhæng med Haderslev Kommunes vækstdagsorden, der indeholder mål for bosætning, arbejdspladser og uddannelse i kommunen frem mod 2030.

Bilag 2 viser udviklingen i type projekter for borgerbudgetteringen 2018 til 2021. Status viser blandt andet en stigning i antallet af vedligeholdelsesprojekter, en mindre stigning i aktivitetsprojekter, samt en ny projektkategori ”natur/beplantning” fra 2020.

Økonomiske forhold

Der er i budget 2022-2025 afsat 1,4 mio. kr. pr. år til afviklingen af borgerbudgetteringen i landdistrikterne.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget beslutter fordeling af de 1,4 mio. kr. borgerbudgetmidler til landdistrikterne i 2022
- udvalget beslutter kriterier for borgerbudgettering i 2022
- udvalget beslutter tidsplan for 2022

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

De 1,4 mio. kr. borgerbudgetmidler fordeles med 50.000 kr. til hvert projekt.

Udvalget opfordrer landdistrikterne til at prioritere Vækst og Udvikling samt Klima og Bæredygtighed. Tidligere vedtagne kriterier fastholdes.

Tidsplanen bliver tilsvarende 2021.

Bilag

Invitation til borgerbudgettering 2021

Status Borgerbudgettering 2018-2021

Punkt 14: Udmøntning af forskønnelsesmidler

22/3018

Sagsindhold

Drøftelse af udmøntning af forskønnelsesmidler i 2022.

Sagsfremstilling

Der er under Teknik- og Klimaudvalget afsat 50.000 kr. årligt til forskønnelse i Haderslev Kommunes center- og lokalbyer. Der er tradition for, at Landdistriktsudvalget udmønter midlerne til forskønnelse i landdistrikterne.

Land- og Byudviklingsudvalget kan blandt andet drøfte en prioritering af midlerne ud fra følgende eksempler:

- Forskønnelse af grønne områder og fællesarealer
- Forbedringer af biodiversiteten i landdistrikterne
- Forskønnelse i forbindelse med Tour de France 2022
- Renere natur og bekæmpelse af affald i naturen

Midlerne kan i den forbindelse også bruges til eksempelvis lokale oplysningskampagner eller arrangementer om biodiversitet, ren natur mv.

Landdistriktsudvalget har i samarbejde med Udvalget for Plan og Miljø udmøntet

midler i 2019-2021 til følgende tiltag:

- 2019: Påskeliljeløg. Tiltaget resulterede i mange fælles projekter i landdistrikterne, hvor borgerne lagde frivillige timer i udplantningen.
- 2020: Genforeningstræer. Midlerne blev suppleret af Landdistriktsudvalget selv og Fonden for Træer og Miljø. For midlerne blev der indkøbt 35 genforeningstræer.
- 2021: Blomsterfrø samt arrangement om biodiversitet den 27. oktober 2021 på Gram Slot.

Landdistrikterne har kunnet få del i forskønnelsesmidlerne ved at indsende en ansøgning til forvaltningen.

Økonomiske forhold

Der er afsat 50.000 kr. årligt til forskønnelse.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget drøfter udmøntning af forskønnelsesmidlerne i 2022

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Land- og Byudviklingsudvalget foreslår overfor Teknik- og Klimaudvalget, at midlerne anvendes til blomsterfrø.

Punkt 15: Plan for dialogmøder

21/24497

Sagsindhold

Drøftelse af plan for udvalgets dialogmøder i 2022.

Sagsfremstilling

Land- og Byudviklingsudvalget kan gøre brug af dialogmøder for at give plads til en åben og uformel dialog med landdistrikter og øvrige aktører i og udenfor kommunen. Dialogmøderne kan blandt andet bidrage til at identificere og perspektivere lokale udfordringer og muligheder, samt løsninger på konkrete lokale problemstillinger. Udvalget kan holde dialogmøderne rundt i kommunen, så koblingen til lokal- og bysamfundene kan blive endnu stærkere.

Landdistriktsudvalget har i forrige periode været stærkt optaget af den direkte dialogform med aktører i landdistrikterne. Udvalget har således holdt faste dialogmøder med 10 besøgs-klynger, der tilsammen udgør kommunens 29 landdistrikter. Herudover har udvalget holdt et årligt dialogmøde med henholdsvis de syv kultur- og fritidscentre i landdistrikterne og de 17 forsamlingshuse, samt dialogmøder med blandt andre virksomheder/iværksættere, kulturaktører, Landdistrikternes Fællesråd, kommuner. Udvalgs-møderne har som oftest været henlagt til den besøgs-klynge, som har deltaget i dialogmødet, og har været tilrettelagt på den måde, at udvalget har mødtes med hver besøgs-klynge hvert andet år.

Land- og Byudviklingsudvalgets ansvarsområder er udvidet til også at dække blandt andet byfornyelse og samarbejde med lokalområder. Det betyder et ”udvidet aktørfelt” for realiseringen af udvalgets visioner og strategier. Teknik og Klima har udarbejdet vedlagte eksempel på et årshjul, der foruden dialogmøder med besøgs-klynger, forsamlingshuse og kultur- og fritidscentre, således også indeholder dialogmøder med de etablerede foreninger Forum Vojens og Vision Gram i kommunens to centerbyer. Årshjulet kan også udvides til aktører i Haderslev by og Starup, f.eks. med afsæt i en organisering omkring udrulning af borgerbudgettering i de to byer.

Med afsæt i ovenstående kan udvalget blandt andet drøfte:

- om udvalget vil bevare den nuværende opdeling i besøgs-klynger, og om sammensætningen i besøgs-klyngerne skal være som hidtil?
- hvilke øvrige aktører udvalget ønsker at holde dialogmøder med (kommuner, erhverv m.fl.)? Grundet corona blev to planlagte møder med henholdsvis Vejen Kommune og de øvrige sønderjyske kommuner sat i bero.
- hvordan årshjulet skal planlægges, f.eks. om der skal være to dialogmøder i hvert andet udvalgs-møde som tidligere eller ét dialogmøde pr. udvalgs-møde?
- i hvilket omfang udvalgs-møderne fortsat skal henlægges til de aktører, som deltager i dialogmødet?

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget drøfter plan for dialogmøder

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Der afholdes fremover 2 samtidige dialogmøder med lokalområderne pr. udvalgs-møde. Møderne ledes af henholdsvis formand og næstformand.

Herudover afholdes relevante temamøder.

Bilag

Eksempel på årshjul for LBU

Punkt 16: Inspirationstur for udvalget

22/2837

Sagsindhold

Drøftelse af inspirationstur som en del af udvalgets opstart og videre udviklingsarbejde.

Sagsfremstilling

Udvalget kan tage på en inspirations/-opstartstur for at indsamle erfaringer inden for et eller flere af de ansvarsområder, udvalget varetager.

Eksempelvis kan udvalget besøge og lade sig inspirere af kommuner, der har haft succes med:

- områdefornyelser i landdistrikterne
- borgerbudgettering i byerne
- forskellige boformer i land og by
- samarbejder over kommunegrænser, f.eks. gennem klyngesamarbejde eller udviklingsarbejder landsbyer imellem.

Udvalget kan blandt andet drøfte, hvilke emner der skal indgå i inspirationsturen.

Med baggrund i udvalgets ønsker til en inspirationstur, udarbejder Teknik og Klima et forslag til indhold og tidspunkt for turen.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget drøfter inspirationstur for udvalget

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Der afholdes inspirationstur i maj.

Forslag til emner er:

- Byer, der er lykkedes med at vende en negativ udvikling
- Nye inddragelsesformer
- Demokratiskabende aktiviteter
- Områdefornyelse
- Alternative boformer

Punkt 17: Forberedelse af dialogmøde med kultur- og fritidscentre

21/24497

Sagsindhold

Beslutning om, hvilke emner udvalget ønsker at drøfte på kommende dialogmøde. Beslutningskompetencen ligger hos Land- og Byudviklingsudvalget.

Sagsfremstilling

Udvalget holder dialogmøde med kultur- og fritidscentre den 10. marts 2022. Eksempel på årshjul for dialogmøderne, herunder kultur- og fritidscentre, behandles på dette møde.

Udvalget beslutter i denne sag, hvilke emner udvalget ønsker at drøfte med kultur- og fritidscentre.

Forvaltning af kommunens opgaver og samarbejde med kommunens kultur- og fritidscentre i landdistrikterne blev i forrige periode flyttet fra Udvalget for Kultur og Fritids ansvarsområde til Landdistriktsudvalgets. Landdistriktsudvalget har holdt et årligt dialogmøde med kultur- og fritidscentrene. Emnerne har blandt andet været kommunens landdistriktspolitik, puljer, ”pulsen” på kultur- og fritidscentrene.

Kultur- og Fritidscentrene er Jegerup Fritids- og Kulturcenter, Fælleshuset Vedsted, Arnum Kultur- og Fritidscenter, Skrydstrup Kultur- og Fritidscenter, Oksenvad Gl. Skole, Grethbjerg hus, Multihuset i Simmersted/ Maugstrup.

Økonomiske forhold

De samlede udgifter til drift af kultur- og fritidscentrene udgør 1,4 mio. kr. årligt i budget 2022-2025. Haderslev Kommune støtter gennem partnerskabsaftaler etablering og driften af lokale forsamlingshuse, således at der sikres faciliteter til lokale aktiviteter.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget beslutter emner til kommende dialogmøde

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Emnet til drøftelse med Kultur- og fritidscentrene er:

Hvordan får vi flere aktører ind, og hvordan får vi dem til at arbejde sammen?

Dialogmødet afholdes fælles med forsamlingshusene.

Bilag

Kort over kultur og fritidscentre og forsamlingshuse

Punkt 18: Forberedelse af dialogmøde med forsamlingshusene

21/24497

Sagsindhold

Beslutning om, hvilke emner udvalget ønsker at drøfte på kommende dialogmøde. Beslutningskompetencen ligger hos Land- og Byudviklingsudvalget.

Sagsfremstilling

Land- og Byudviklingsudvalget holder dialogmøde med forsamlingshusene den 10. marts 2022. Eksempel på årshjul for dialogmøderne, herunder forsamlingshusene, behandles på dette møde.

Udvalget beslutter i denne sag, hvilke emner udvalget ønsker at drøfte med kultur- og fritidscentre.

Forvaltning af kommunens opgaver og samarbejde med kommunens forsamlingshuse blev i forrige periode flyttet fra Udvalget for Kultur og Fritids ansvarsområde til Landdistriktsudvalgets. Landdistriktsudvalget har holdt et årligt dialogmøde med forsamlingshusene. Emnerne har blandt andet været information om udvalgets puljemidler, øvrige tilskudsmuligheder, borgerbudgettering, "puls" på forsamlingshusene. Formalingshusene har kunnet stille med en repræsentant fra hver af kommunens 17 forsamlingshuse.

Økonomiske forhold

Den samlede pulje til forsamlingshusene er på 313.000 kr. i 2022.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget beslutter emner til kommende dialogmøde

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Emnet til drøftelse med forsamlingshusene er:

Hvordan ser moderne forsamlingshuse ud om 5-10 år?

Dialogmødet afholdes fælles med Kultur og Fritidscentrene.

Bilag

Kort over kultur og fritidscentre og forsamlingshuse

Punkt 19: Forsamlingshuspuljen 2022

22/1291

Sagsindhold

Beslutning om fordelingen af midlerne til forsamlingshusene i 2022. Beslutningskompetencen ligger hos Land- og Byudviklingsudvalget.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvalget har i forrige periode holdt faste dialogmøder med de i alt 17 forsamlingshuse i kommunen. På dialogmøderne er forsamlingshusenes udfordringer og muligheder blevet drøftet, ligesom møderne har åbnet op for sparring og videndeling mellem såvel forsamlingshusene som politikere og forvaltning.

Landdistriktsudvalget har siden 2018 stillet en forsamlingshuspulje til rådighed. Der udbetales én gang årligt tilskud fra puljen på baggrund af ansøgning, modtaget i administrationssystemet Conventus, samt indsendelse af regnskab og beskrivelse af årets arrangementer og aktiviteter. Puljen er i 2022 på 313.000 kr.

Landdistriktsudvalget har i perioden besluttet følgende fordeling fra puljemidlerne:

- 2018: 200.000 kr. til ligelig fordeling mellem husene, og 100.000 kr. der kan søges individuelt af husene til konkrete aktiviteter eller investeringer.
- 2019: 225.000 kr. til ligelig fordeling mellem husene, og 80.000 kr. der kan reserveres til at betale lejen ved folkeoplysende arrangementer.
- 2020: 235.000 kr. til ligelig fordeling mellem forsamlingshusene, og 40.000 kr. der blev disponeret fra frie midler til en fælles forsamlingshuspulje med samme kriterier som 2019.
- 2021: 307.000 kr. til ligelig fordeling mellem forsamlingshusene.

Land- og Byudviklingsudvalget kan beslutte en fordeling af midlerne i 2022, herunder om udvalget ønsker en ligelig fordeling af puljemidlerne mellem forsamlingshusene som i 2021. Puljen kan desuden ses i sammenhæng med Haderslev Kommunes vækst dagsorden, der indeholder mål for bosætning, arbejdspladser og uddannelse i kommunen frem mod 2030.

Økonomiske forhold

Der er i budget 2022-2025 afsat 313.000 kr. årligt til forsamlingshuse.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 24. februar 2022

Indstilling

Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget beslutter fordeling af puljemidlerne til forsamlingshusene i 2022

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

270.000 kr. til fordeling mellem forsamlingshusene og 43.000 kr. i aktivitetstilskud.

Udvalget ser gerne, at der udover forsamlingshuset er en forening, der bidrager ift. afholdelse af aktiviteten.

Bilag

Kort over kultur og fritidscentre og forsamlingshuse

Punkt 20: Byggegrunde i Haderslev Kommune

22/2858

Sagsindhold

Orientering om aktuelle byggegrunde i kommunen samt Haderslev Kommunes nuværende praksis for at byggemodne nye boligudstykningsgrunde.

Sagsfremstilling

Teknik og Klima står for at byggemodne kommunale parcelhusgrunde i kommunen. Beslutningskompetencen til at igangsætte kommunale byggemodninger af parcelhusgrunde ligger i Økonomiudvalget. Hittidig praksis har været at skabe et bredt og varieret boligudbud, som imødekommer markedets efterspørgsel.

I praksis betyder det, at der igangsættes kommunale byggemodninger i områder af kommunen, hvor der er efterspørgsel efter parcelhusgrunde, hvor der ikke er private parcelhusgrunde eller hvor markedet kan bære både private og kommunale byggemodninger. Derudover er det en forudsætning at det forventes at omkostningerne til byggemodningen kan dækkes af indtægterne ved salg af grundene.

Kortbilag over aktuelle og kommende kommunale og private byggegrunde til salg er vedlagt sagen som bilag 1-4.

Danbolig står for at sælge parcelhusgrunde for kommunen, og Teknik og Klima er løbende i dialog for at vurdere markedets efterspørgsel. Er der områder hvor private byggemodner og udbyder parcelhusgrunde, og dermed dækker markedets efterspørgsel, igangsættes der ikke kommunale byggemodninger i området.

At byggemodne en grund indebærer, at grunden gøres klar til, at en køber kan bygge hus på grunden. I den proces er der en række faste udgifter; tilslutning til vand, varme og el som afholdes i faste takster over for forsyningsselskaberne. Herudover er der omkostninger til at købe jorden, udgifter til jordarbejder og anlæg af veje. Typisk er der forinden opkøbt større ikke klargjorte jordstykker.

Byggemodningsudgiften har i kommunens seneste byggemodninger udgjort mellem 320-460 t.kr. pr. grund. Det koster i udgangspunktet det samme at byggemodne uanset grundens beliggenhed, men der kan dog være forskelle i eksempelvis jordbundsforhold eller terræn, der gør det dyrere eller billigere at byggemodne.

Det er et centralt princip i kommunalfuldmagtsreglerne, at kommuner ikke må byggemodne grunde, hvis det på forhånd er klart at byggemodningsomkostningerne ikke kan dækkes ved salg af grundene til markedspris. Forinden byggemodningen igangsættes, indhentes der derfor bud på salgspriser fra kommunens ejendomsmægler for at vurdere, om byggemodningsomkostningerne kan dækkes ved salg af grundene.

Teknik og Klima arbejder på at skabe et varieret boligudbud også i områder, hvor markedsprisen ikke dækker en eventuel omkostning til at byggemodne parcelhusgrunde ved opkøb af større ikke klargjorte grundstykker. Som alternativ hertil arbejdes der i stedet for med:

- Huludfyldning i landsbyer, hvor der ofte allerede er forsyningsmæssig tilslutning.
- Udbud af mindre storparceller i delvist byggemodnede områder, hvor køber selv byggemodner. Typisk etableres der rækkehuse til eje/leje.
- Mindre byggemodninger i umiddelbar forlængelse af eksisterende byggemodninger.

- Opkøb af ubebyggede private grunde i allerede etablerede områder.
- Aktiv anvendelse af landsbyfornyelsespuljen til brug for opkøb og nedrivning med henblik på at tilvejebringe et lille antal byggegrunde.

Juridiske aspekter

Efter Kommunalfuldmagtsreglerne kan kommuner byggemodne grunde for at sikre et udbud af parcelhusgrunde til salg i kommunen.

Når grundene sælges, skal de sælges til markedsprisen, og byggemodningen skal være en økonomisk forsvarlig disposition for kommunen. Det betyder at udgifterne til jordkøb, byggemodning og udbud af grundene, som minimum skal dækkes af grundenes salgsindtægter, ved markedspris, inden for rimelig tid.

Det er ulovligt at påbegynde byggemodning, hvis kommunen på daværende tidspunkt ikke har udsigt til, at udgifterne til byggemodningen dækkes af salget af grundene inden for rimelig tid.

Det kan vise sig, over tid, at markedsprisen ikke svarer til omkostningerne, i disse tilfælde vil der være mulighed for at regulere prisen og sælge grunden også selvom omkostningerne til byggemodningen derved ikke dækkes.

Hvor lang tid der skal gå, før priserne sættes ned, er ikke særskilt beskrevet i tilsynspraksis, men generelt er der overladt kommunerne et vist skøn for at fastsætte markedsprisen, herunder også tidspunktet for en eventuel prisregulering. Det vil være naturligt at lægge vægt på, om de markedsmæssige konjekturer er forbigående, om der er gjort normale bestræbelser for at få grundene solgt samt salgstider i sammenlignelige områder førend kommunen regulerer prisen. Det betyder også, at grundene må have været på markedet en vis tid, førend prisen reguleres, idet der ellers ville være tale om omgåelse af reglerne om økonomisk forsvarlighed.

At grundene skal sælges til markedsprisen, betyder også at markedsprisen kan være højere end omkostningerne til byggemodningen, hvorved kommunen får profit ved salget.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022.
- Økonomiudvalget den 21. marts 2022.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at Land- og Byudviklingsudvalget anbefaler over for Økonomiudvalget, at

- orienteringen tages til efterretning.

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Udsat.

Bilag

Kommunale byggegrunde til salg (feb 2022)

Potentialer for kommunale byggemodninger (feb 2022)

Private byggegrunde til salg (feb 2022)

Samlet oversigt over kommunale og private byggegrunde (feb 2022)

Punkt 21: Medlemsinitiativ - Lejeboliger i vores lokalbyer

21/24282

Sagsindhold

Byrådsmedlem Thomas Fredsted, Venstre, har den 9. december 2021 fremsendt følgende til

dagsordenen:

Sagsfremstilling

Igennem 4 år har vi besøgt mange steder i kommunen. LDU har været enige om at vi i perioden skulle besøge vores lokalbyer og landdistrikter, hvilket har givet anledning til mange gode drøftelser om mangt og meget.

Flere steder har vi oplevet at borgere gerne vil blive boende i deres nærområde (lokalbyer) Flere steder har de ytret at det er svært at flytte i mindre boliger, når deres nuværende boliger bliver for store. Der er ikke mange muligheder for at leje boliger, der passer til ældre eller enlige.

Kunne vi få lavet en analyse/forespørgsel om manglen af lejeboliger/andelsboliger reelt er tilstede og evt. i hvilke lokalbyer.

Jeg har tidligere set boformer som bofællesskab med egne boliger, og hvor fællesskabet er i højsæde. Det kunne sagtens etableres i vores mindre bysamfund.

Flere borgere i vores lokalbyer flytter til vores centerbyer, når husene bliver for store. Nogle gør det med glæde andre føler sig tvunget, da lokalbyerne ikke kan tilbyde mindre lejeboliger, eller ventelisten er lang. Jeg er også bekendt med at nogen sågar bliver boende i deres store huse, fordi de ikke vil forlade lokalbyer, hvor de har og altid har haft deres netværk.

Kunne vi få vores ældre borgere til at bosætte sig i mindre boliger i lokalbyerne, er der samtidig mulighed for at få nye børnefamilier til bosætte sig og derved holde gang i vores lokalsamfund.

Jeg ønsker at få lavet en oversigt over, hvilke lokalbyer, der ønsker mindre lejeboliger til borgere, der har et ønske om at forblive bosiddende i lokalbyerne.

Er der behov og hvor er det evt. henne?

Kan andelsboligforeningerne hjælpe i sådanne situationer?

Bør vi som kommune samarbejde med private udbydere?

Min indstilling er derfor følgende;

Det kommende land og by udvalg bedes undersøge om der eksisterer et behov for lejeboliger i vores lokalbyer. Denne undersøgelse bør finde sted i drøftelse med de lokale borgerforeninger, etc.

Juridiske aspekter

Sagen optages på dagsordenen i medfør af § 11 i lov om kommunernes styrelse, hvorefter ethvert byrådsmedlem kan indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender for byrådet samt fremsætte forslag til beslutning herom.

Procedure

Landdistriktsudvalget, den 15. december 2021.

Beslutning i Landdistriktsudvalget den 15-12-2021

Udvalget oversender sagen til det nye Land- og Byudviklingsudvalg.

Fraværende:

Thomas Fredsted

Malene Ravn Neumann

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Udsat.

Punkt 22: Gensidig orientering

21/24497

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget den 24. februar 2022

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- udvalget tager orienteringen til efterretning

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 24-02-2022

Godkendt.

Bilag

Orientering LBU 24. februar 2022

Fremtidens boligmarked i 2030-35 (Rapport og hovedkonklusion)

Punkt 23: Underskriftsside

21/24497

Sagsfremstilling

Land- og Byudviklingsudvalget skal godkende beslutningsprotokollen. For at godkende beslutningsprotokollen, skal hvert medlem underskrive ved at trykke på "Godkend".